

Nationaal Archief
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Nummer Toegang: 2.21.183.29

**Inventaris van het archief van D.H.
Havelaar [geboortejaren 1852-1918],
1876-1913**

R. Bijlsma

Nationaal Archief, Den Haag 1919

This finding aid is written in Dutch.

INHOUDSOPGAVE

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	7
De verwerving van het archief.....	7
Inhoud en structuur van het archief.....	8
Inhoud.....	8
Verwant materiaal.....	9
Beschikbaarheid van kopieën.....	9
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	11
A. Personalia.....	11
B. Oostindische Zaken.....	13
I. Diensttijd in Oost-Indië als Ingenieur 1876-1892.....	13
II. Verloftijd 1892-1896.....	13
C. Westindische Zaken.....	14
I. Zending naar Suriname in 1893.....	14
II. Diensttijd in Suriname als tijdelijk chef van het Bouwdepartement 1896-1906.	14
III. Zending naar Curaçao in 1901.....	16
IV. Vestiging in Nederland na ontslag uit 's lands dienst.....	16

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Collectie 063 Havelaar

Archiefbloknummer:

C22057

Omvang:

56 inventarisnummer(s); 1,10 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Havelaar, D.H. [levensjaren, , 1852-1918]

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief van D.H. Havelaar bevat onder meer stukken betreffende zijn benoemingen, bevorderingen en ontslag en zijn werkzaamheden in Suriname in verschillende functies, waaronder stukken over afwatering, de Saramaccapolder en financiële aangelegenheden, alsmede over waterstaatsactiviteiten op de Nederlandse Antillen. Het archief bevat tevens documentatie betreffende Suriname.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Collectie 063 Havelaar, nummer toegang 2.21.183.29, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Havelaar, 2.21.183.29, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

David Hendrik Havelaar begon in 1876 zijn ambtelijke loopbaan als aspirant-ingenieur bij de Waterstaat en 's Lands Burgerlijke Openbare werken in Nederlandsch-Indië. In de Oost was hij bij deze diensttak werkzaam tot 1892. Het volgend jaar werd Havelaar belast met een onderzoek in Suriname naar de wenselijkheid van normalisatie van het Saramacca-kanaal. Deze zending had ten gevolge, dat hij in 1896 benoemd werd tot waarnemend chef van het Bouwdepartement in Suriname. Sedert 1899 maakte Havelaar in deze kolonie deel uit van de Raad van Bestuur, achtereenvolgens als buitengewoon lid, lid en ondervoorzitter; in de laatste kwaliteit trad hij in 1905 gedurende enkele maanden op als waarnemend Gouverneur.

In 1906 verliet Havelaar Suriname en verkreeg met ingang van 1907 ontslag uit 's Lands dienst, in de rang van hoofdingenieur 1ste klasse bij de Waterstaat en 's Lands Burgerlijke Openbare werken in Nederlandsch-Indië. Hij vestigde zich in zijn geboortestad Rotterdam, waar hij nog vele jaren als wethouder voor de gemeentebedrijven zitting zou hebben in het college van B. en W.

Havelaar overleed te Rotterdam op 22 September 1918.

Nadere bijzonderheden over zijn levensloop zijn te vinden in de levensschets van de hand van Th. P. Löhnis in Rotterdamsch Jaarboekje 2de reeks, 7de Jaargang 1919.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is door schenking verworven.

Inhoud en structuur van het archief

INHOUD

De hier beschreven papieren waren door Havelaar als een afzonderlijke collectie bewaard. Daarin waren samengebracht bescheiden betreffende zijn werkzaamheid in Oost- en West-Indië en vervolgens de stukken over West-Indische aangelegenheden, na zijn ontslagname in verschillende hoedanigheden verzameld. Van de papieren, betrekking hebbende op zijn ambtelijke werkzaamheid, komt een lijst voor onder de stukken in no. 14 van deze inventaris; de lijst werd door hem opgemaakt in verband met zijn ontslag, ter voldoening aan de bepaling van Indisch Staatsblad 1854, no. 18, art. 4; bij schrijven van de minister van Koloniën van 19 Februari 1908 verkreeg Havelaar toestemming de stukken onder zich te houden.

Verwant materiaal***BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN***

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

A. PERSONALIA.

1	Staten van dienst over
1876-1906	1 omslag
2	Diploma van civiel ingenieur.
1876	1 stuk
3	Akten van benoeming en andere stukken betreffende zijn dienst als
ingenieur bij den Waterstaat en 's Lands Burgerlijke Openbare
werken in Nederlandsch-Indië.
1876-1892	1 omslag
4	Stukken betreffende de promotie bij den Waterstaat in
Nederlandsch-Indië.
1881	1 dossier
5	Stukken betreffende de onderhandelingen over eene zending naar
Perzië voor de verbetering van de Karoen en den aanleg van
wegen.
1888-1889	1 dossier
6	Stukken betreffende de concessie der Droogdok-maatschappij
Tandjong Priok en de onderhandelingen over eene indiensttreding
bij deze maatschappij.
1887-1891	1 dossier
7	Stukken betreffende zijne zending naar Suriname voor het instellen
van technische onderzoeken, ingevolge ministerieele resolutie
van 2 Februari 1893.
1892-1893	1 dossier
8	Stukken betreffende de opdracht om in Nederland werkzaam te zijn
ten dienste van aanschaffing en uitzending voor de
bevoeiingswerken van de Solo-vallei.
1893	1 dossier
9	Stukken betreffende de verlenging van zijn verlof.
1894	1 dossier
10	Stukken betreffende de onderhandelingen over eene zending als
adviseerend ingenieur bij de kadewerken te Puerto Cabello in
Venezuela.	

-
	1895-1896	1 dossier
11	Akten van benoeming en van ontslag en andere stukken betreffende zijn dienst als tijdelijk chef van het Bouwdepartement in Suriname.
1896-1906	1 omlag
12	Stukken betreffende zijne bevorderingen tot de rangen van hoofdingenieur 2de en 1ste klasse bij den Waterstaat en 's Lands Burgerlijke Openbare Werken in Nederlandsch-Indië.
1902-1906	1 omslag
13	Stukken betreffende zijn verlof in 1904.
1904	1 dossier
14	Stukken betreffende zijn ontslag uit 's Lands dienst met ingang van 1907, de vaststelling van zijn pensioen en de ter beschikking stelling, der onder hem berustende gouvernementsstukken.
1906-1908	1 dossier
15	Benoemingsbesluiten en andere stukken betreffende zijn buitengewoon lidmaatschap, lidmaatschap en ondervoorzitterschap van den Raad van Bestuur in Suriname.
1899-1906	1 omslag
16	Besluiten tot opdracht van het dagelijkech beleid van zaken aan Havelaar als ondervoorzitter van den Raad van Bestuur in Suriname, wegens korte afwezigheid van den Gouverneur van de hoofdplaats.
1903-1905	1 omslag
17	Stukken betreffende zijn ontvangsten en uitgaven als waarnemend gouverneur van Suriname in
September-November 1905	1 dossier
18	Bewijs van gewoon lidmaatschap van het Koninklijk Instituut van ingenieurs.
1879	1 stuk

B. OOSTINDISCHE ZAKEN.***I. DIENSTTIJD IN OOST-INDIË ALS INGENIEUR 1876-1892.***

- 19** Stukken betreffende afschrijving van landsgelden, te Padang hem door diefstal ontvreemd.
1879-1880 1 dossier
- 20** Plattegrond van een door hem ontworpen dwangarbeidersdepôt te Samarang.
1880 1 stuk

II. VERLOFTIJD 1892-1896.

- 21** Stukken betrekking hebbend op, zijne werkzaamheid als lid van de bij Kon. besluit van 1 Februari 1894 benoemde commissie tot het instellen van een onderzoek naar de mogelijkheid om vereenvoudiging en daardoor bezuiniging te verkrijgen bij de uitvoering, het beheer en het onderhoud van burgerlijke en militaire bouwwerken in Nederlandsch-Indië.
1894-1895 1 dossier
- 22** Overzicht van de werken ter bevlœiing en ter verbetering van de afwatering van de gronden in de Solo-vallei, door den chef der werken en opnemingen van de Solo-vallei J. L. Pierson opgesteld en den directeur der Burgerlijke Openbare werken aangeboden ter plaatsing in het technisch verslag der Burgerlijke Openbare werken.
1896 1 deel

C. WESTINDISCHE ZAKEN.***I. ZENDING NAAR SURINAME IN 1893.***

- 23** Stukken betrekking hebbend op zijne werkzaamheid als bij ministerieele resolutie van 2 Februari 1893 belast met eene zending naar Suriname tot het instellen van een onderzoek naar de verbetering en de afwatering in en om Paramaribo en van het Saramacca-kanaal.
1893 1 pak
- 24** Stukken betreffende het wetsontwerp tot goedkeuring van eene Koloniale verordening tot het aangaan van eene leening voor buitengewone productieve werken in Suriname.
1893-1895 1 pak
- 25** Stukken betreffende de aanschaffing van een baggermolen ten behoeve van het Saramacca-kanaal.
1894-1896 1 dossier
- 26** Tijdschrift- en dagbladartikelen betreffende Suriname.
1893-1895 1 pak

II. DIENSTTIJD IN SURINAME ALS TIJDELIJK CHEF VAN HET BOUWDEPARTEMENT 1896-1906.

Buitengewoon lid, lid en ondervoorzitter van den Raad van Bestuur; waarnemend Gouverneur van Suriname.

- 27** Stukken betreffende de verscheping van Britsch-indische en Javaansche immigranten naar Suriname.
1900 1 dossier
- 28** Stukken betreffende het ontvlammingspunt van uit Demerary ingevoerde petroleum.
1900 1 dossier
- 29** Stukken betreffende de uitbreiding van den steiger voor den K. W. I. Maildienst te Paramaribo.
1902 1 dossier
- 30** Brieven van jhr. J. C. Van Reigersberg Versluys te 's-Gravenhage, directeur der Koloniale Spoorwegen in Suriname.
1903 1 omslag
- 31** Stukken betreffende het bezoek aan Suriname van H. Van Kol, lid 2de Kamer Staten-Generaal.
1903 1 dossier

-
32	Stukken betreffende den Saramacca-polder.
1904-1906	1 dossier
33	Stukken betreffende zijne memorie over de te lage raming van de kosten van het Tout-lui-fautkanaal, voor het ministerie van Koloniën opgesteld naar aanleiding van de behandeling der begrooting voor 1905 in de 2de Kamer.
1904	1 dossier
34	Stukken betreffende zijne overgave en overname der financieële verantwoording van het Bouwdepartement in 1904, 1905 en 1906	1 omslag
35	Concept-nota's en aantekeningen van Havelaar benevens andere stukken betreffende onderwerpen, behandeld in den Raad van Bestuur.
1899-1906	1 pak
36	Ontwerp-verordeningen door den Gouverneur aan de Koloniale Staten aangeboden, met aantekeningen van Havelaar benevens andere daarop betrekking hebbende stukken.
1899-1906	1 pak
37	Stukken betrekking hebbend op zijne werkzaamheid als waarnemend Gouverneur in September-November 1905.	1 dossier
38	Stukken betrekking hebbend op zijne werkzaamheid als lid der bij Gouverneursresolutie van 11 Augustus 1898 benoemde commissie om advies uit te brengen over een nieuwe regeling van den Maildienst op Demerary met de koloniale stoomschepen.
1898-1899	1 dossier
39	Stukken betrekking hebbend op zijne werkzaamheid als lid der bij Gouvernementsresolutie van 12 Juni 1903 benoemde commissie om advies uit te brengen over de regeling der uitgiften ter uitoefening van den kleinen landbouw van dominiale gronden en bosschen en over het beheer der daarvoor uitgegeven en uit te geven terreinen.
1903	1 dossier
40	Stukken betrekking hebbend op zijne werkzaamheid als lid der bij Gouvernementsresolutie van 25 Januari 1905 benoemde commissie om advies uit te brengen over de wenschelijkheid van het tot stand komen eener centrale suikerfabriek in Suriname.
1905-1906	1 dossier
41	Stukken betreffende de N. V. "Maatschappij Suriname" en de N. V. "Mijnbouwmaatschappij Granplacer".	

1897-1902 1 pak
Havelaar was tot medio 1901 vertegenwoordiger in Suriname van de "Maatschappij Suriname".

42 Tijdschrift- en dagbladartikelen betreffende Suriname.
1897-1906 1 pak

III. ZENDING NAAR CURAÇAO IN 1901.

43A-43B Stukken betrekking hebbend op zijne werkzaamheid ingevolge de bij Kon. besluit van 20 Juli 1901 gegeven opdracht om met dr. Went, hoogleeraar te Utrecht, zich naar Curaçao te begeven tot onderzoek in het belang der cultures op de Nederlandsche Antillen van den toestand der bevoeiingswerken en van de waterverschaffing daar, alsmede van hetgeen ter verbetering van een en ander ware te doen.
1901-1902 1 pak

43A Bestanddeel 1

43B Bestanddeel 2

IV. VESTIGING IN NEDERLAND NA ONTSLAG UIT 'S LANDS DIENST.

44 Verhandeling over Suriname, door Havelaar opgesteld in 1907 (onvoltooid concept).
1907 1 deel

45 Stukken betreffende zijn advies aan den minister van Koloniën over de Surinaamsche koloniale verordening van 19 October 1906 tot het aangaan van eene geldleening voor de doortrekking van den in aanleg zijnden spoorweg tot Darm boven de vallen der Sarakreek.
1907 1 dossier

46 Stukken betreffende zijne nota voor den gouverneur van Suriname over den onvoldoenden waterafvoer in het kanaal van Tout-lui-faut.
1907 1 dossier

47 Stukken betreffende zijne nota voor den gouverneur van Suriname over de afwatering en voltooiing van den Saramaccapolder.
1907-1909

48 Nota's, door den tijdelijken chef van het Bouwdepartement in Suriname H. S. De Roode voor het gouvernement 'aldaar opgesteld, betreffende de voltooiing van den Saramaccapolder.
1910-1911 1 dossier

49 Stukken betreffende zijn advies aan den minister van Koloniën over de beschikbaarstelling van 1 000 000 gulden ten behoeve van damaanleg op de eilanden Curaçao, Bonaire en Aruba.

	1909	1 dossier
50	Stukken betrekking hebbend op zijne werkzaamheid als ondervoorzitter der sub-commissie Nederlandsch West-Indië voor de Brusselsche Wereldtoonstelling van 1910. 1909-1910	1 pak
51	Stukken betrekking hebbend op zijne werkzaamheid als lid van de bij besluit van den minister van Koloniën van 11 Maart 1911 benoemde commissie tot het instellen van een onderzoek naar den oeconomischen en financieelen toestand van de kolonie Suriname. 1911-1912	1 pak
52	Stukken betrekking hebbend op zijne werkzaamheid als lid van een committé tot bestudeering van de oprichting eener centrale suikerfabriek in Suriname. 1906-1908	1 dossier
53	Stukken betreffende het ontwerp van een zoutpan op Aruba door N. Both. 1908	1 dossier
54	Stukken betrekking hebbend op zijne werkzaamheid als commissaris van de Surinaamsche Boschexploitatie Maatschappij. 1909-1913	1 pak
55	Tijdschrift en dagbladartikelen betreffende Suriname. 1906-1907	